

Em buido de tot i de mi mateixa

Al llarg d'una vida sumem i restem, guanyem i perdem, ens fem i ens desfem (i, potser, ens refem)

Viure és néixer, créixer, acumular, perdre i morir

“La vida fins a mitjana edat és acumulació, després et fas gran i ho comences a perdre tot”. Ho diu l'escriptor anglès Hanif Kureishi en una roda de premsa al CCCB, i penso que no pot tenir més raó. Ens acostumem a acumular (coses, ambicions, projectes, temps) com si només poguéssim créixer en tots els sentits i, passat un punt d'inflexió, arriben les pèrdues en cadena. “La vida és una suma de pèrdues –insisteix Kureishi–. Perdem mobilitat, memòria, feines, estatus, amics... i hem d'anar buidant la bossa”.

Però l'endemà llegeixo d'un glop el debut literari d'Anna Punsoda, la novel·la breu *Els llits dels altres* (Amsterdam), i entenc que també hi ha qui s'ha de buidar abans que res, fins i tot literalment. Per dalt i per baix. És la via que emprèn la Claustre, la narradora, que s'ha hagut de fer i refer uns quants cops per arribar on és ara, perquè no sempre és cert que si neixes trencat mors trencat: també pots enviar el determinisme a fer punyetes i mirar de construir-te un espai propi a prova de motxilles d'aquelles que no es veuen però costen tant d'arrossegar.

Com el seu *alter ego* novel·lesc, Anna Punsoda (nascuda a Barcelona el 1985 però filla de Concabella)

també s'ha buidat, escrivint aquesta novel·la. Una primera novel·la enlluernadora que té, crec, molts dels encerts però ben pocs dels defectes de les primeres novel·les. Quina força, quina embranzida, quina destresa narrativa, quina manera d'obrir-se en canal i a qui no li agradi que no miri. Diria que l'autora necessitava vomitar aquesta història íntima per alliberar-se'n tant com fos possible, i a partir d'aquí ja podrà anar omplint la bossa al seu ritme. Anna Punsoda escriu com vol i té tot el camp del món per córrer.

De llits equivocats i d'etapes vitals que no tornaran

“No has de fer-hi res, als llits dels altres”, diu la mare a la Claustre de set anys, en enxampar-la mig despallada amb un parent de trenta. Després vindran els curtcircuits mentals, la incapacitat de distingir sentiments, les inseguretats, la necessitat d'expulsar qualsevol cosa que li entri al cos, “si hagués pogut m'hauria expulsat a mi de mi mateixa”.

El narrador de la nova novel·la de Hanif Kureishi, *Res de res* (Anagrama, traducció de Marta Pera Cucurell), es troba en un altre moment vital. De tornada. En Waldo, “sec de semen” i en cadira de rodes, veu la pròpia mort en els ulls dels altres. “Ja no puc escriure des del punt de

vista d'un noi de disset anys”, admet Kureishi als seixanta-i-tants. Diu això i volo tres dècades enrere: em recordo immersa en la lectura de la seva primera novel·la, *El buda del suburbi*, en una traducció de Dolors Udina publicada per Columna (amb un cos de lletra tan petit que avui em seria impossible de rellegir). Val a dir que vaig descobrir molts autors anglosaxons gràcies a Columna, quan era un segell independent capitanejat per Miquel Alzueta, al costat d'Alex Susanna i Ricard Badia.

Quan ja vas cap avall però la infantesa encara té gust de por

“La meva infantesa encara té gust de por; d'hores, de dies, de mesos de por”, va escriure Hanif Kureishi a *Intimitat*, aquella novel·la sobre la crisi de la maduresa, publicada en català per Anagrama-Empúries. “Por dels pares, de les ties i els oncles, dels capellans, de la policia i dels mestres, por que altres xicotets no em clavessin una guitza, abusessin de mi o m'insultessin”.

A frec dels quaranta, en ple punt d'inflexió, el Jay d'*Intimitat* sap que l'amor embruta però ens cal. I deixa la dona per fugir del declivi. “Anem de cap per avall, ja, i abans que ens hàgim aclimatat”, lamenta. Aquest és el drama: que comencem a perdre sense haver après a guanyar. ♦

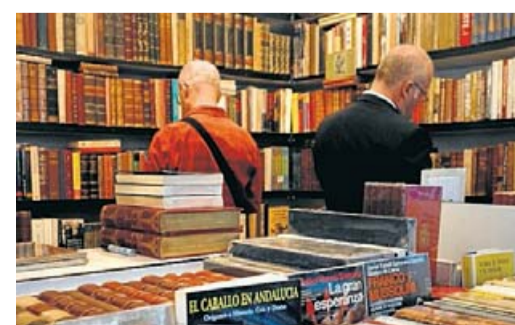
De llibres

Josep Maria Farré, un dels grans llibreters de Barcelona, ha publicat a Facebook la notícia següent: “Mentre m'ocupo de la meua salut, ahir em vaig passejar pel passeig de Gràcia per saludar els companys de la fira del llibre i els meus fills. L'any passat es va reduir la venda un 50%, que vam entendre com un efecte de la circumstància política ambiental, però arribar a facturar deu o menys llibres baratets en vuit hores de fira és lamentable. És l'ambient? Manca d'interès? No fem bé les coses? L'economia del país no funciona? No ho entenc. Algú m'ho explica?”

L'amic Farré, que és un home culte, pateix dels mateixos mals que la major part dels bibliòfils i els amics dels llibres: tots acaben considerant que no hi ha cap altre món fora del món llibresc, i tots consideren –sense que s'equivoquin gaire– que la realitat es troba més ben explicada als llibres que al carrer o la televisió. Per consegüent, no acaba d'entendre per quina raó l'any passat la facturació a la fira del llibre de tardor va significar la meitat del que havia estat l'any anterior, i tampoc el fet que, en una tarda, només es venguessin, a la seva parada, vuit o deu llibres “baratets”. No és gaire difícil d'explicar per quina raó aquesta fira del llibre no prospera, per què les poques llibreries que queden a Barcelona ja no facturen com anys enrere, o per què ja no es veu gairebé ningú al metro llegint un llibre... o un diari.

El llibreter l'encerta, en part, quan atribueix l'èxit escàs de la fira de l'any passat a les circumstàncies ambientals. (Raó per la qual ens hauríem de preguntar si un procés polític, el que sigui, és bo per ell mateix quan desvia la població de la lectura.) No és cert, com ell diu, que “no facin bé les coses”, perquè si algú les fa bé són els llibreters de vell, que són aciençats i competents, i tenen als seus establiments els millors llibres que ha generat la impremta des de fa més de cinc segles. També diu: “L'economia del país no funciona?” És cert que no funciona tan bé com fa deu anys, però funciona prou per veure les discoteques, els bars i els festivals de música plens de gom a gom, tot l'any.

Per fi es pregunta: “Manca d'interès?” Aquí apunta en la bona direcció. En els últims vint anys, pel cap baix, joves i grans s'han enderiat en una fabulosa distracció tecnològica que els ha portat a abandonar la pràctica de la lectura, activitat que es troba als antípodes de la rapidesa i la immediatesa; demana paciència i lenta digestió. La tècnica de Gutenberg va permetre que llegissin milions de persones que abans no ho feien; les noves tecnologies, igualment revolucionàries, són les responsables que aquells milions, i molts més, hagin deixat de llegir per sempre més. ♦

ACN